

نظام سیاسی اسلام

مؤلف

دکتر علیرضا زرگر

(عضو هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۶

معاونت تربیت و آموزش

نظام سیاسی اسلام

مؤلف: دکتر علیرضا زرگر

ویراستار علمی: دکتر هادی رجبی

ناظر علمی: دکتر یوسف ترابی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

آماده‌ری کتاب: فرهنگ‌شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و سحاف: چاپ و دیجیتال کهن

نشانی انتشارات: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم

انتظامی امین، تلفن: ۴۸۹۳۱۲۶۱ - ۴۸۹۳۱۲۶۰

سرشناسه	زرگر، علیرضا
عنوان و نام پدیدآور	نظام سیاسی اسلام: مؤلف علیرضا زرگر.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۹۹ ص.
وضعیت فهرست نویسی	فیا.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۲۱۴-۱
موضوع	اسلام و سیاست / Islam and politics
موضوع	اسلام و دولت / Islam and state
موضوع	اسلام و سیاست - تاریخ / Islam and politics - History
موضوع	اسلام و سیاست - ایران / Islam and politics - Iran
شناسه افزوده	دانشگاه علوم انتظامی امین / Amin Police University
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ ن ۴۶۳/ز BP۲۳۱
رده بندی دیویی	۴۸۳۲/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۴۸۱۸۱۴۹

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار.....	۱۳
فصل اول: کلیات.....	۱۵
۱. اهمیت و جایگاه نظام سیاسی و دولت.....	۱۶
الف) بحث بینش افراد جامعه و جلوگیری از رسوخ گرایش‌های انحرافی.....	۱۹
ب) مقابله با توطئه‌های فرهنگی- سیاسی دشمن.....	۲۰
۲. اهداف نظام سیاسی.....	۲۰
نظام سیاسی در اسلام.....	۲۱
الف) نظام.....	۲۱
ب) سیاست.....	۲۲
مفهوم سیاست از نگاه تفکر اسلامی.....	۲۲
مفهوم سیاست از نگاه متفکران اسلامی.....	۲۳
ج) دولت.....	۲۳
عناصر بنیادی دولت.....	۲۴
تفاوت دولت و حکومت.....	۲۶
د) نظام سیاسی.....	۲۶
نفوذ، قدرت، اقتدار و مشروعیت.....	۲۷
ه) نظام سیاسی اسلام.....	۲۹
خلاصه فصل اول.....	۳۰
پرسش‌های فصل اول.....	۳۱
فصل دوم: اسلام و سیاست.....	۳۳
تبارشناسی، قلمرو و تعریف دین.....	۳۴
دین و سیاست.....	۳۵
دنیا و آخرت در اسلام.....	۳۷
سکولاریسم و تفکیک دین از سیاست.....	۳۸
مفهوم سکولاریسم.....	۳۸
زمینه‌های شکل‌گیری سکولاریسم.....	۳۸

۳۹	انگیزه ترویج سکولاریسم.....
۳۹	سکولاریسم و جهان اسلام.....
۳۹	الف) سکولاریسم در تاریخ اسلام.....
۴۰	ب) سکولاریسم و جهان اسلام در عصر جدید.....
۴۰	ج) سکولاریسم در ایران.....
۴۱	اصول و مبانی سکولاریسم.....
۴۱	دلایل تفکیک‌ناپذیری دین و سیاست در اسلام.....
۴۳	دولت و نظام سیاسی سکولار.....
۴۶	خلاصه فصل دوم.....
۴۷	پرسش‌های فصل دوم.....
۴۹	فصل سوم: اندیشه سیاسی اسلام
۵۰	اندیشه سیاسی.....
۵۱	مبانی اندیشه سیاسی در جهان اسلام.....
۵۳	اندیشه سیاسی در نهج البلاغه.....
۵۴	قانون و قانون‌گذاری در اسلام.....
۵۵	شورا و مشورت در اسلام.....
۵۶	اسلام و دموکراسی.....
۵۸	خلاصه فصل سوم.....
۵۹	پرسش‌های فصل سوم.....
۶۱	فصل چهارم: ضرورت نظام سیاسی و حکومت
۶۴	حکومت پیامبر اسلام حضرت محمد مصطفی (ص) در قرآن.....
۶۴	حکومت اولی‌الامر در قرآن.....
۶۵	۱. حفظ و گسترش آرمان اسلامی.....
۶۵	۲. تلاش برای حاکمیت اسلام.....
۶۶	۳. تعلیم و تربیت.....
۶۷	۴. ایجاد نظم و امنیت در جامعه.....
۶۸	۵. اجرای عدالت و مبارزه با ظلم.....
۶۹	۶. تأمین نیازهای مادی.....
۷۱	خلاصه فصل چهارم.....
۷۲	پرسش‌های فصل چهارم.....

۷۳.....	فصل پنجم: سیمای عمومی نظام سیاسی و دولت
۷۴.....	دولت و نظام سیاسی دینی
۷۶.....	نظریه‌های خاستگاه دولت
۷۶.....	الف) نظریه زور دولت
۷۶.....	ب) نظریه طبیعی یا فطری دولت
۷۷.....	ج) نظریه ژنتیک دولت
۷۷.....	د) نظریه قرارداد اجتماعی دولت
۷۷.....	هـ) نظریه منشأ الهی دولت
۷۹.....	دولت و نظام سیاسی ایدئولوژیک
۷۹.....	تفاوت دولت دینی و دولت ایدئولوژیک
۸۱.....	خلاصه فصل پنجم
۸۲.....	پرسش‌های فصل پنجم
۸۳.....	فصل ششم: حکومت اسلامی
۸۴.....	مبانی حکومت اسلامی
۸۴.....	ساختار حکومت در اسلام
۸۵.....	حاکمیت الهی مبنای اولیه حکومت اسلامی
۸۶.....	ارکان حکومت اسلامی
۸۶.....	الف) قانون
۸۶.....	ب) حاکم
۸۷.....	ج) مردم
۸۸.....	وظایف حکومت اسلامی و حاکم اسلامی
۸۹.....	قوای حکومتی در نظام سیاسی اسلام
۹۰.....	۱. قوه مقننه
۹۰.....	۲. قوه مجریه
۹۰.....	۳. قوه قضاییه
۹۱.....	خلاصه فصل ششم
۹۲.....	پرسش‌های فصل ششم
۹۳.....	فصل هفتم: نظام سیاسی امامت شیعه
۹۵.....	ماهیت نظام ولایت شیعی
۹۵.....	شرایط و اوصاف امام
۹۶.....	ویژگی‌های عمومی امامت شیعه

۹۶	۱. منبع تغذیه‌کننده یا دلایل وجوب و وجود امامت شیعه.....
۹۶	دلائل عقلی شیعیان بر وجوب امامت.....
۹۶	۱. وجوب عقلی امامت.....
۹۷	۲. نصوص و ادله نقلی شیعه.....
۹۷	الف) دلائل قرآنی امامت شیعه.....
۹۹	ب) ادله امامت شیعه در سنت پیامبر(ص).....
۱۰۲	۲. پایه‌های ارزشی در امامت شیعه.....
۱۰۶	خلاصه فصل هفتم.....
۱۰۸	پرسش‌های فصل هفتم.....
۱۰۹	فصل هشت: نظام سیاسی خلافت اهل سنت.....
۱۱۰	نظام سیاسی خلافت.....
۱۱۱	روش تعیین خلافت.....
۱۱۱	نهادهای خلافت.....
۱۱۲	مرزهای قدرت در خلافت.....
۱۱۳	شبکه قدرت در خلافت.....
۱۱۳	الف) فعالان سیاسی.....
۱۱۳	ب) حمایت‌کنندگان منفعل.....
۱۱۴	ج) افراد بی‌طرفه.....
۱۱۴	رهبری؛ مرکز تصمیم‌گیری.....
۱۱۴	دامنه قدرت.....
۱۱۵	جریان قدرت.....
۱۱۶	خلاصه فصل هشتم.....
۱۱۸	پرسش‌های فصل هشتم.....
۱۱۹	فصل نهم: نظام سیاسی در اندیشه حضرت امام خمینی (رحمة الله).....
۱۲۲	اهمیت اندیشه امام خمینی (ره) در جهان معاصر.....
۱۲۳	ضرورت تأسیس نظام سیاسی اسلامی از دیدگاه امام خمینی (ره).....
۱۲۴	حکومت مطلوب از دیدگاه امام خمینی (ره).....
۱۲۵	دین و سیاست از منظر امام خمینی (ره).....
۱۲۷	جمهوریت و اسلامیت از منظر امام خمینی (ره).....
۱۳۰	دامنه قدرت در نظریه جمهوری اسلامی.....
۱۳۰	سیاست خارجی.....

۱۳۱.....	خلاصه فصل نهم.....
۱۳۳.....	پرسش‌های فصل نهم.....
فصل دهم: نظام سیاسی در اندیشه مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد	
۱۳۵.....	ظله‌العالی).....
۱۳۷.....	اندیشه سیاسی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای.....
۱۳۸.....	مبانی اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری.....
۱۳۸.....	ضرورت حکومت.....
۱۳۸.....	جامعه آرمانی.....
۱۳۹.....	وظایف دولت اسلامی.....
۱۴۰.....	کلام سیاسی.....
۱۴۰.....	مردم‌سالاری دینی.....
۱۴۲.....	اصول مردم‌سالاری دینی.....
۱۴۳.....	نفی دولت‌سالاری.....
۱۴۳.....	مبانی سیاست خارجی.....
۱۴۵.....	خلاصه فصل دهم.....
۱۴۷.....	پرسش‌های فصل دهم.....
فصل یازدهم: ولایت فقیه؛ حاکم مطلوب اسلامی.....	
۱۴۹.....	۱۵۳.....
۱۵۳.....	ولایت فقیه در اندیشه حضرت امام خمینی (ره).....
۱۵۵.....	ولایت فقیه در اندیشه مقام معظم رهبری (مد ظله‌العالی).....
۱۵۶.....	شئون و اختیارات ولی فقیه.....
۱۵۷.....	ولایت مطلقه فقیه.....
۱۵۹.....	ولایت فقیه در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۶۰.....	خلاصه فصل یازدهم.....
۱۶۱.....	پرسش‌های فصل یازدهم.....
فصل دوازدهم: نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران.....	
۱۶۳.....	۱۶۴.....
۱۶۴.....	تأسیس نظام سیاسی جمهوری اسلامی.....
۱۶۴.....	الف) ساختار نظام جمهوری اسلامی.....
۱۶۵.....	۱. عناصر و نهادهای نظام جمهوری اسلامی.....
۱۷۱.....	۲. شبکه قدرت در نظام جمهوری اسلامی.....
۱۷۲.....	ب) کارکرد دولت در نظام جمهوری اسلامی.....
۱۷۳.....	۱. مرکز تصمیم‌گیری: نهاد رهبری/ مردم.....

۱۷۴.....	۲. جریان قدرت در جمهوری اسلامی.....
۱۷۵.....	خلاصه فصل دوازدهم.....
۱۷۶.....	پرسش‌های فصل دوازدهم.....
۱۷۷.....	فهرست منابع.....
۱۸۳.....	پیوست: خطبه غدیر.....
۱۸۳.....	بخش اول: حمد و ثنای الهی.....
۱۸۵.....	بخش دوم: فرمان الهی برای مطلبی مهم.....
۱۸۷.....	بخش سوم: اعلان رسمی ولایت و امامت دوازده امام (ع).....
۱۹۰.....	بخش چهارم: بلند کردن دست امیرالمؤمنین (ع) توسط رسول خدا (ص).....
۱۹۰.....	بخش پنجم: تاکید بر توجه امت به مسئله امامت.....
۱۹۱.....	بخش ششم: اشاره به کارشکنی‌های منافقان.....
۱۹۳.....	بخش هفتم: پیرایه اهل بیت (ع) و دشمنان ایشان.....
۱۹۵.....	بخش هشتم: حضرت مهدی (عج).....
۱۹۶.....	بخش نهم: مطرح کردن بیعت.....
۱۹۶.....	بخش دهم: حلال و حرام، واجبات و محرمات.....
۱۹۸.....	بخش یازدهم: بیعت گرفتن رسمی.....

پیش‌گفتار

تاکنون تألفات بی‌شماری برای درس نظام سیاسی و دولت در اسلام صورت گرفته است، اما این واحد درسی از یک‌سو مبانی نظام سیاسی و دولت‌ها را به‌صورت نظری و علمی و از سوی دیگر به‌صورت عملی (جمهوری اسلامی) نمایان می‌کند.

تصور جامعه، زندگی بدون دولت مشکل است. دولت در جوامع اسلامی علاوه‌بر عملکرد اول خود- که جامعه‌ای از نهادهاست- بخشی از تمدن اسلامی محسوب می‌شود. درواقع، سیاست دولت جزء جدایی‌ناپذیر زندگی انسان هستند که هر شهروندی در آن به دنیا می‌آید، زندگی می‌کند و از دنیا می‌رود.

در کتاب حاضر، زمینه فهم کلیات نظام سیاسی، سیمای عمومی و وظایف دولت در اسلام و انواع نظام‌های سیاسی مورد پذیرش اسلام فراهم می‌شود. در این راستا، از منابع بی‌شماری استفاده شده است تا محتوا غنای کافی داشته باشد و رسالت اصلی انتقال مطالب به‌صورت خلاصه به دانشجویان انجام شود.

در میان منابع مختلف نظام سیاسی اسلام، منبعی متناسب با شرایط دانشجویان عرصه علم و امنیت وجود ندارد. براین‌اساس، مؤلف کوشیده است تا منبع درسی ویژه دانشگاه علوم انتظامی امین را با استفاده از تجربه چندین ترم تدریس ریش دهد.

با توجه به اهداف شوم نظام سلطه به‌منظور از بین بردن نظام‌های اسلامی به‌ویژه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و هدف قراردادن نظریه سیاسی دین، ضرورت پرداختن به مباحث نظام سیاسی اسلام دوجندان شده است و وظیفه علاقه‌مندان به بقای اسلام و نظام سیاسی و به‌ویژه اهل قلم سنگین‌تر می‌شود.

در پایان، از تمام عزیزانی که در مراحل مختلف نگارش این کتاب مشارکت کردند و همواره مشوق و حامی حقیر بودند خالصانه تشکر می‌کنم و با آغوشی باز پذیرای نظرهای اصلاحی و تکمیلی استادان خود هستم.

به امید آنکه تلاش محدود در انجام‌دادن این وظیفهٔ خطیر موجب خشنودی قلب مقدس حضرت ولی‌عصر (عج) شود.

دکتر علیرضا زرگر

پاییز - ۱۳۹۶

www.ketab.ir